

(Reactie op 'Raadslid stemt ook bij (schijn van) eigenbelang', VNG Magazine 21 maart)

Stemmen met dubbele pet is niet zomaar toegestaan

Specialist gemeentelijk bestuurs- en omgevingsrecht mr. Olaf Schuwer betoogt dat 'wanneer een onderwerp van stemming zich in de nabijheid van een raadslid afspeelt, hij of zij zich niet langer van het uitbrengen van een stem hoeft te onthouden'.

Het artikel kan de indruk wekken dat een raadslid zich door niets meer belemmerd hoeft te voelen om te stemmen, ook al heeft hij een duidelijk eigenbelang. Volgens de VNG ligt dat genuanceerder. Wij zijn van mening dat een strikte uitleg van artikel 28 Gemeentewet niet leidt tot de conclusie dat een raadslid voortaan met een dubbele pet mag stemmen.

Vooropgesteld: Schuwer heeft volstrekt gelijk dat stemmen een fundamenteel recht is van een gekozen volksvertegenwoordiger. Sterker nog, als een raadslid zich niet van stemming hoeft te onthouden, is het volgens de VNG zelfs een plicht. Dat staat niet met zoveel woorden in de wet, maar

het vloeit wel voort uit het mandaat dat een raadslid van de kiezer heeft gekregen. De VNG geeft echter een andere uitleg dan Schuwer aan de recente uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak over stemmen over zaken waar een raadslid persoonlijk nauw bij betrokken is.

Persoonlijk

In recente uitspraken (Graft-De Rijk en Middelburg) zegt de Afdeling bestuursrechtspraak dat het woord 'persoonlijk' in het begrip 'persoonlijk belang' doelt op ieder belang dat niet behoort tot de belangen die het bestuursorgaan moet behartigen uit hoofde van de hem opgedragen taak. Met deze uitleg van wat onder een 'persoonlijk belang' moet worden verstaan, zijn we feitelijk weer terug bij de situatie van vóór de uitspraak van de Afdeling in 2002 (die meer beperkingen oplegde aan het stemrecht van raadsleden). Tot die tijd gold immers dat ook voor de toepassing van artikel 2:4 Awb in eerste instantie een

strikte uitleg van artikel 28 Gemeentewet moest worden gehanteerd. Deze bepaling dient strikt te worden uitgelegd, omdat daarbij het fundamentele recht van een raadslid om deel te nemen aan een stemming wordt ingeperkt.

Het is een raadslid dus niet op voorhand verboden om mee te stemmen. De Afdeling bestuursrechtspraak stelt namelijk dat er dan bijkomende omstandigheden moeten zijn waaruit blijkt dat er sprake is van het behartigen van een persoonlijk belang van het raadslid als zodanig. Alleen in dat geval kan de bestuursrechter tot het oordeel komen dat er ten onrechte aan de stemming is deelgenomen.

Conclusie

Het is wat de VNG betreft dus niet zo dat een strikte uitleg van artikel 28 Gemeentewet leidt tot de conclusie dat het stemmen met een dubbele pet door een raadslid voortaan is toegestaan. De tekst van artikel 28 Gemeentewet is immers niet

Stelling nemen?

- In het blad: redactie VNG Magazine, postbus 20025, 2500 EA Den Haag; e-mail: redactie@vngmagazine.nl
- Op de site: www.vngmagazine.nl, e-mail: site@vngmagazine.nl
- De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten.

gewijzigd. Daar staat nog steeds dat een lid van de raad niet deelneemt aan een stemming over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken. De VNG trekt uit de meest recente jurisprudentie dan ook de conclusie dat artikel 28 Gemeentewet weer leidend is bij de vraag voor een individueel raadslid of hij al dan niet aan een stemming deel mag nemen. Het raadslid maakt daarbij zelf de afweging of het meedoen aan een stemming in conflict komt met de eigen integriteit.

Tenslotte: het is verstandig dat een volksvertegenwoordiger in

Artikel 28 Gemeentewet

1. Een lid van de raad neemt niet deel aan de stemming over:
 - a. een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;
 - b. de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij behoort.

2. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het deelnemen aan de stemming verstaan het inleveren van een stembriefje.
3. Een benoeming gaat iemand persoonlijk aan, wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt.
4. Het eerste lid is niet van toepassing bij het besluit betreffende de toelating van de na periodieke verkiezing benoemde leden.

Artikel 2:4 Algemene wet bestuursrecht

1. Het bestuursorgaan vervult zijn taak zonder vooringenomenheid.
2. Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden.

de discussie aangeeft dat een mogelijk persoonlijk belang aan de orde is. Dan kan hij of zij besluiten niet deel te nemen aan het debat en aan de stemming over het onderwerp. Binnen de fractie, met de fractievoorzitter en/of de voorzitter van het bestuursorgaan kan dit vooraf worden afgestemd. Door daar open over te zijn, kan worden voorkomen dat een besluit wordt vernietigd of dat de verhoudingen in de raad vertroebeld raken.

Zonder last

Wat de gemeenteraad als geheel kan doen ligt vooral in de preventieve sfeer; in zijn algemeenheid, maar vooral ook in een concrete situatie. Dat bete-

kent dat op het moment dat het op stemming aankomt, de gemeenteraad of de voorzitter van de raad ervoor waarschuwt dat het te nemen besluit aanvechtbaar zou kunnen zijn. De gemeenteraad dient er als collectief voor te waken dat raadsleden die een persoonlijk belang hebben, de besluitvorming beïnvloeden. Maar uiteindelijk blijft het individuele raadslid degene die beslist tot deelname aan de stemming: een raadslid stemt immers op grond van artikel 27 Gemeentewet zonder last.

MR. C.L. DE Vlieger (VNG)
Coördinator Gemeentewet en senior juridisch adviseur, Expertisecentrum Lokaal Bestuur en Recht

(Reactie op 'Hoe digitaal, hoe kwetsbaarder', special Informatieveiligheid, VNG Magazine 18 april)

Open Source, en toch goed beveiligd

Steeds meer gemeentelijke websites draaien op een TYPO3 CMS, een Open Source Content Management Systeem. Vaak wordt beweerd dat Open Source onveilig is, omdat de broncode van deze software open en veranderbaar is. Toch is die bewering onjuist. Vooral omdat het een open systeem is, kunnen fouten in het systeem snel opgespoord en opgelost worden.

Er is een gemeentelijke vereniging rondom dit systeem, genaamd TYPO3gem. Deze telt 48 leden en vertegenwoordigt daarmee ruim twee miljoen inwoners. Samenwerken en samendoen staan centraal. Ervaringen en kennis worden gedeeld en webapplicaties worden gezamenlijk ontwikkeld, waardoor de kosten kun-

nen worden beperkt. Ook op het gebied van beveiliging. Natuurlijk heeft elke gemeente een eigen verantwoordelijkheid om de informatiebeveiliging goed te regelen. Maar hulp daarbij is altijd welkom. Binnen TYPO3gem werken gemeenten samen aan informatiebeveiliging en kennisontwikkeling. Zeker in deze tijd, waarbij meer digitaal moet met minder kosten, is een vereniging als TYPO3gem daarom zeer waardevol. De actieve leden werken samen aan de ontwikkeling van extensies binnen een website, maar ook hele websites zijn Open Source en zo over te nemen. Veel voordelen dus en een uitstekend voorbeeld van gemeentelijke samenwerking.

HET BESTUUR VAN TYPO3GEM

Verkiezingsmoeheid

De gemeenteraadsverkiezingen zijn net achter de rug of de volgende verkiezingen staan al weer voor de deur. Eind mei kiezen we de leden van het Europese Parlement. Twee opeenvolgende verkiezingen van de 'tweede orde' voorstellen niet veel goeds voor de opkomst. Bij de gemeenteraadsverkiezingen bleef de helft van de kiesgerechtigden thuis, terwijl bij de vorige Europese verkiezingen in 2009 slechts één op de drie kiezers een stem uitbracht. Het zal veel actieve partijleden zwaar vallen weer de straat op te gaan om kiezers te enthousiasmeren. Het bleek al moeilijk uit te leggen waar lokale politiek over gaat – terwijl dat toch overduidelijk is – dus hoe leg je uit wat er te kiezen valt in Europa? Ook kiezers staan niet te springen om hun stem weer te laten horen. Door de lage opkomst, het geringe enthousiasme en de onbekendheid van de kandidaten en issues worden verkiezingen van de tweede orde – die dus niet gaan over landelijke regeringsvorming – een happening voor 'gepassioneerde minderheden'.

Alleen kiezers met radicale visies of grote politieke interesse komen naar de stembus. Dat is gunstig voor een partij als de SGP, die dankzij een trouwe achterban een disproportioneel aantal stemmen zal behalen. Slachtoffers van de verkiezingsmoeheid zullen de grote volkspartijen zijn. Vooral het CDA riskeert een electoraal pak slaag. Bij de vorige Europese verkiezingen nog de grootste partij met ruim twintig procent van de stemmen, maar volgens de jongste peilingen niet meer dan elf procent. Ook de PvdA en VVD dalen ten opzichte van 2009. De 'grote' drie worden dus de kleine drie, want PVV, D66 en SP zullen waarschijnlijk hogere scores halen dan de drie volkspartijen die decennia lang de ruggengraat van het Nederlandse partijstelsel vormden.

Het maakt voor de voormalig grote partijen niet uit of ze in de regering zitten of niet. In moderne verkiezingen doen genuanceerde en complexe redeneringen het niet goed. Waarschijnlijk beseft het overgrote deel van de kiezers dat er geen goedkope oplossing is voor de enorme economische crisis waar Europa midden in zit. Toch zullen acht van de twaalf miljoen kiesgerechtigden niet eens de moeite nemen een paar minuten te investeren. Daar word ik nou moe van.

ANDRÉ KROUWEL

politicooloog aan de VU en wetenschappelijk directeur van Kieskompas

Op www.vngmagazine.nl kunt u reacties plaatsen onder de column.